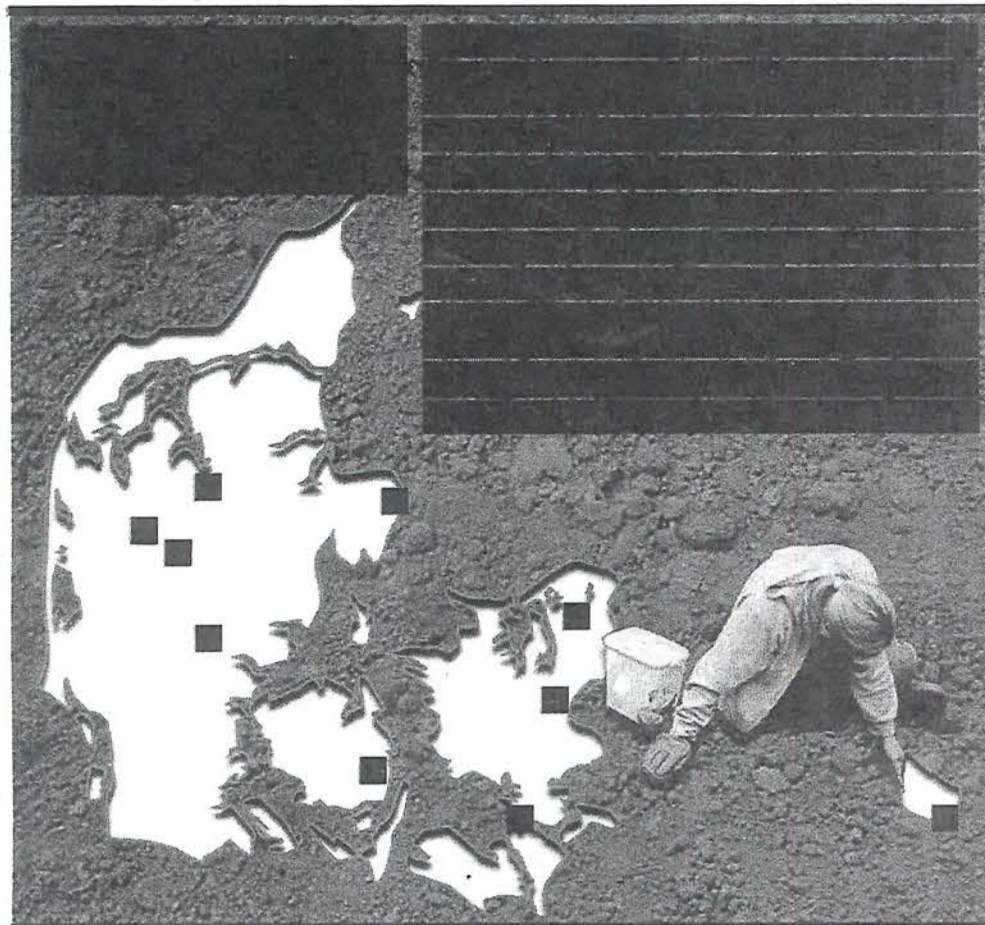

Denne side er redigeret af Mie Petersen

Kilde: Kulturarvsstyrelsen

/ritzau grafik/ MD

Top 10 over årets arkæologiske fund

Luftarkæologi afslører rækkehuse fra jernalderen

Et forskningsprojekt i luftfotoarkæologi ved Holstebro Museum afslørede i juli 2010 tydelige spor af hustomter i to rækker – gavlvad langs vejen – seks til syv huse på hver side af vejen i Ørre. En landsby af denne struktur er usædvanlig. Den formodes at være fra ældre jernalder.

Jelling: Vikingemonumenter

Rundt om det centrale Jelling med de to gravhøje; runesten og kirke er der fundet spor af et gigantisk omkring tre meter højt plankeværk - 1,5 km langt omkring et firkantet areal på størrelse med 17 fodboldbaner. Inde i indhegningen ligger gravhøjene, Harald Blåtands runesten og spor af huse fra anden halvdel af 900-tallet – ligesom dem fra for eksempel Trelleborg og de øvrige ringborge. Efter alt at dømme er det en del af Jellings længe eftersøgte kongsgård, der her er dukket op.

Guld fra Gudme

En smukt dekoreret halsring på 140 g massivt guld fra 500 e. Kr. dukkede op af jorden ved "Gudmekongens Hal" på Sydøstfyn.

Lystfisker fandt vikingeguldbring

En mand fik under en fisketur ud for Vordingborg danefæ af første klasse på kroen: en enestående vikingeguldbring fra starten af 800-tallet. Ringen er helt usædvanligt fundet i Storstrømmen, der har rivende strøm, smalle løb, stenrev og flade grunde.

På Rispebjerg har den underjordiske og moderne teknik hjulpet arkæologerne med at finde palisader, voldgrave og templer – uden at gravemaskiner og skovl skulle i sving. Rispebjerg er en fredet tilflugtsborg fra jernalderen, men eftersøgning med georadar og magnetometer har afsløret store befæstningsanlæg, cirkelformede trækonstruktioner og grave fra både stenalder og jernalder spredt uden for borgen over et areal på 15 hektar.

Djursland: Stenalderfiskeri

Ved udgravningen til en pumpestation på en mark fandt arkæologer spor efter stenalderfolks fiskeri. I stenalderen var marken en del af fjorden, og ved udgravningen fandt man flere lag fiskegærder af træ, der takket være et voldsomt vandpres fra de omgivende bakker endnu var bevaret.

Løgstrup: Bronzestøberens gårde

Sporene efter to sjældne gårde fra yngre bronzealder tilhørende bronzestøbere fandtes ved Løgstrup, da Viborg Stiftsmuseum i 2009-2010 undersøgte et boligområde. Den ene gård har været omkranset af ikke mindre end to hegn. Her fandtes både smedens hovedhus, flere tilknyttede økonomibygninger, rester af ovne, en brønd og adskillige affaldsprodukter fra bronzestøbning.

Randers: Marken skjulte kirke og 1200 grave

Siden 1998 har Kulturhistorisk Museum Randers foretaget udgravninger af Tjærby ødekirke og kirkegård cirka fem kilometer øst for Ran-

gården dækker et område på cirka 42 gange 45 meter, og der er undersøgt 1200 grave, hvori der er fundet skeletrester i omkring 700. Selvom kun fundamentgrøfterne af kirken var tilbage, har arkæologerne fundet ud af, at kirken har bestået af kor, skib, tårn og våbenhus.

Hammerum: Lille kvinde, stort fund

Herning Museum lavede i 2010 analyser og konservering af et af Danmarks mest betydningsfulde gravfund med tekstiler fra Hammerum. Det drejer sig om en stor pige eller lille kvinde på bare 150-155 centimeter. Hun er gravlagt kort efter vor tidsregnings begyndelse i en smuk kjole af stribet, kiperævvet uld kantet af flerfarvet bånd, et tæt, stribet sjal af uld, og omkring benene har hun endnu et stykke stof. Hun er lagt på et leje af skind eller pels. Hendes hår var sat i en kompliceret frisur.

Køge: Usædvanlig rig kvindegrav

I foråret stødte Køge Museum på en usædvanlig rig grav med en cirka 25-årig kvinde med et utroligt fornemt gravudstyr. Med sig havde hun to perlekæder med hundredvis af rav- og glasperler, en hårnål i sølv og en spiralformet fingerring af guld, endnu en guldring, fem dragtnåle i sølv og bronze. Perlekæderne har været fæstnet til dragten med en stor pragtbroche – en sjælden, såkaldt hagekorsfibel. Arkæologerne mener, kvinden tilhørte det aristokrati, der i 3. og 4. årh. e. Kr. beboede Østsjælland.

VÆRDIFULDE FUND Opsigtvækkende fund fra fortiden er dukket op landet over. Nogle steder endda helt uden at arkæologerne måtte sætte spaden i jorden

Arkæologer får guld og kongsgård

AF KIRSTEN NEPPER-RASMUSSEN

Den danske muld er fortsat fuld af værdifulde sager fra vores forfædre. Det viser en opgørelse over væsentlige arkæologiske fund i 2010 fra Kulturarvsstyrelsen.

Arkæologerne har fundet alt fra værdifuldt guld til store fæstningsbyggerier i det forgangne år. Nye opdagelser ved gravhøjene og runestenene i Jelling er særdeles opsigtvækkende, mener Kulturarvsstyrelsens direktør, Steen Hvass.

"Jelling har den evne, at hver gang man piller lidt, så kaster den nye ting af sig, som man slet ikke havde drømt om kunne være derude," siger Steen Hvass.

Rundt om centrum af byen Jelling, der også huser to gravhøje, runesten og kirken, er der fundet spor af et gigantisk omkring tre meter højt plankeværk omkring et firkantet areal på størrelse med 17 fodboldbaner med huse på indersiden. Arkæologerne vurderer, at det er en del af Jellings længe eftersøgte kongsgård, der her er dukket op.

"Med det fund ændrer anlægget karakter. Så står vi pludselig med et gigantisk anlæg, der ikke er set magen til i hele Nordeuropa. Ingen havde drømt om, at det havde de dimensioner," siger Steen Hvass.

Opbygningen af kongsgården betyder også, at Jelling nu kan knyttes sammen med ringborge som Fyrkat og Trelleborg og Aggersborg andre steder i Danmark.

"Det er spor af den fysiske

"Jelling har den evne, at hver gang man piller lidt, så kaster den nye ting af sig, som man slet ikke havde drømt om kunne være derude."

STEEN HVASS, DIREKTØR I KULTURARVSSTYRELSEN

prydede efter al sandsynlighed en vikingehøvding, som gik i land i Vordingborg.

Senere samme måned fandt Svendborg Museum en fint ornamenteret 1500 år gammel halsring af guld på Sydøstfyn.

Nogle steder har det dog slet ikke været nødvendigt at sætte spaden i jorden for at finde spor af Danmarks fortid.

I Vestjylland har et forskningsprojekt i luftfotoarkæologi afsløret tydelige spor af hustomter i to rækker – gavlvad langs vejen – seks til syv huse på hver side af vejen på en mark. Fundet blev gjort ved at overflyve et område og læse aftegningerne i jorden og afgrødernes vækst.

"Vi er i århundredet efter Kristi fødsel. Men det ligner fuldstændig en by, som kunne være planlagt i 1600-tallet. Der har været en tanke og en person bag beslutningen om at anlægge en by på den måde," siger Steen Hvass.

Selvom fundet set fra luften tegner spændende, regner han ikke med, at arkæologerne nu går i gang med at grave det hele ud.

"Billedet giver os utrolig meget viden og fortæller os, at der er meget endnu, vi ikke kender til, og derfor er luftfotoarkæologi et spændende nyt arbejdsredskab. Desto flere oplysninger vi kan få uden at skulle grave i jorden, desto bedre er det. Så kan vi gemme fundene til senere generationer, der måske vil udvikle nye og bedre metoder, siger Steen Hvass.

/ritzau/

▲ Den danske muld er fortsat fuld af værdifulde sager fra vores forfædre. Det viser en opgørelse over væsentlige arkæologiske fund i 2010 fra Kulturarvsstyrelsen. Arkæologerne har fundet alt fra værdifuldt guld til store fæstningsbyggerier i det forgangne år. Især nye opdagelser ved gravhøjene og runestenene i Jelling er særdeles opsigtvækkende. I sommer var man i fuld